

Inserati se sprejemajo in velja trislopnost vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. števil 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Državni zbor.

Z Dunaja, 5. decembra.

Državni zbor se je danes sošel k prvi seji, ki je bila v marsikaterem pomenu znamenita. Precej v prvi seji izročil je namreč državni minister zbornici proračun za l. 1883. Potrebščine bo 491,881.215 gl. dohodkov pa 460.218.710 gl., tedaj bode primanjkovalo 31,662.405 gl. Ako se pa pomisli, da se je v proračun prihodnjega leta postavilo več zneskov, potrošenih v tekočem letu in sicer: za Bosno 6,165.768 gl., za železnice pa 19,178.518 gl., tedaj znaša pravi primanjkljaj samo 6,318.119 gl. V primeri z letošnjim primanjkljajem, ki je znašal 38,799.178 gl., se je toraj denarno stanje zdatno zboljšalo, in je upati da se bode polagoma posrečilo vladi vravnati državni proračun. Daljna primera z letošnjim proračunom kaže, da so letošnji stroški za 14,995.272 gl. višji, dohodki pa za 19,485.787 gl. manjši od prihodnjeletnih.

Državni prihodki so se povikšali pri colnini za 12,943.612 gl., pri tabaku pa za 3,348.000 gl. Tudi pri raznih davkih se kažejo čedalje višji doneski in ako Bog državo obvaruje pesebnih nesreč, sme se pričakovati, da se bodo z l. 1884 dohodki in stroški precej poravnali. Radostno je bilo sprejeto naznanilo g. ministra, da si bode vlada po vsej moči prizadevala zmanjšati bremena revnejših ljudi, na drugi strani pa prijati take, ki zaradi obil-

ni h dohodkov davke tudi veliko laglje plačujejo. Denarni minister v ta namen predlaga štiri postavne načrte namreč: o pridobitnem davku in progresivnem prihodninskem davku. Ako se ti davki primerno vravnajo, se bode državni dohodki tako pomnožili, da ne bodo le odstranjen primanjkljaj, ampak da bode tudi še kaj ostajalo, zlasti ako si bodo ob enem prizadevali tudi varčnim biti in odpraviti vse nepotrebne stroške.

Prva seja bila je dalje znamenita tudi zaradi tega, ker je ministerski predsednik prav obširno zbornici razložil neizmerno škodo, ki so napravile letošnje povodnji na Tirolskem in Koroškem. Minister ni sicer predložil še nobenega postavnega načrta, pač pa je obljubil, da hoče vlada po vsej moči podpirati vse, kar bi bilo za zmanjšanje silne nesreče potrebno, ter pozneje zbornici staviti primerne predloge. Ministrov govor bil je sprejet z živahnim odobravanjem, zlasti ko je omenjal velikodušnih darov, ki so jih cesar podarili prizadetim.

Pomenljiva je bila prva seja pa še v tretjem oziru. Na dnevnem redu je stala obrtniška postava, ki pa levičarjem ni nič kaj po volji. Omenjal sem že večkrat, kako so jej nasprotovali v odseku, in koliko so se še v zadnjem trenutku napenjali, da bi jo uničili. Ker pa to ni šlo, izmislili so si predlog, ki so ga danes stavili v zbornici, in čigar namen meri na to, da naj poseben odsek 36 udov kakor hitro mogoče pretresa, ktere socijalno-

politične postavbe bi bile potrebne glede razmer med obrtniki in delavci, glede omejitve dela otrok, mladih ljudi in žensk, glede skrbi za zdravje delavcev, glede fabriških nadzornikov, glede podpore bolnih in onemoglih delavcev itd. na koncu priporočajo levičarji, naj se skličejo strokovnjaki, ki naj odseku razložijo svoje misli. Levičarji so menda celo leto spali in raznih predlogov ne poznajo, ker ne vedo, da je vlada že zdavnaj vse tukaj omenjene reči izročila zbornici in jih bode obrtniški odsek precej pretresal, ko bodo dovršeni od njega sklenjeni oddelki obrtniške postavbe, katerih obravnava se je imela danes pričeti. Pa kaj je njim mar za vse to, oni hočejo pravo uspešno delovanje le zavirati, in v ta namen jim je dobro vsako sredstvo.

V današnji seji storili so tudi nekteri na novo izvoljeni poslanci obljubo, med njimi tudi poslanec ljubljanski g. Grasselli slovenski. Ker je bila silno dolga vrsta raznih naznanil, sklenil je g. predsednik dr. Smolka sejo naznanivši, da se obravnava obrtniške postavbe prične v jutranji seji, in da se je za postavbo vpisalo 12 govornikov, zoper njo pa 3. Oglasilo se jih bo pa gotovo še nekaj in hoče desnica pripustiti, da se splošnja obravnava kolikor mogoče raztegne, in ne bode nikdo imel prilike pritoževati se, da mu je bila odrezana beseda.

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Konec.)

Prebiraše iste časnike semtrtje, dojdemo srečno ob 3. uri popoldne v Benetke. Dolgi most iz Mestre v Benetke je naredila še Avstrija pred 1848 l. Tačas je bil v puntu toliko podrt, da ni bilo moč v mesto, ne vun iz mesta. Res „unicum“ na svetu so te čudne Benetke, akoravno bi se meni prav nič ne dopadalo v njih bivati. Ptujce v „hotelih“ strahansko odirsajo. Ko sem prašal pri „Sandwirthu“, odkod tolika dragina? Kaj mi odgovori ta nemški gospodar? „Mein Herr, wir leben am Wasser, nicht auf dem Lande“. Tudi dober izgovor za oderuštvo! Na stenah iste nemške gostilnice visé velike slike r. Viktora Emanuela in Humberta pa Margarite in drugih laških slavnih oseb. Tudi pomenljivo za nemško gostilnico! Po kosilu gremo naj pred v zvonik sv. Marka zastran lepega razgleda po vsem mestu in beneških lagunah. Z „Ciceronom“ se zmenimo za plačilo ter gremo gor po napetem hodniku prav lahko. Pravijo, da je r. Napoleon I. gor jahal, a po polževih ovinkih soditi, je moral imeti le majhnega konjiča. Na visoki zvonik dospévši, zagledamo dva požarna

stražnika, ktera bijeta namesto ure z žvenkljem na zvonove, kedar slišita biti zdolej uro, ki je nasproti na zvoniku imenovanem: „torre del orologio“. Gledala sta nas kaj grdo in pisano. Ta „Cicerone“ nama je toraj razkazoval mesto, imeli smo seboj daljnovid; ter marsikaj pravil o homatijah, ki so se godile 1848—49 ravno pod zvonikom in na velikem trgu sv. Marka. N. pr. kako je Madžar feldmaršallejtant Zichy izdal vso orožnico in vojaštvo in mesto Maninu in puntarski vladi, pa potem je tudi sam pobegnil. Tudi on sam (Cicerone) je bil avstrijski vojak, pri polku Leopoldu, (zda Weberju) pa je z vsimi ostalimi Benečani pobegnil k puntarjem za dobro plačo. Ko so se pa morale zopet Benetke Radeckemu podati, so bili vsi ujeti begunci le s tim kaznovani, da so morali v armadi nekaj dalj časa služiti. (Pač premilostljivo ravnanje!) Se ve, da za vojskino čas je boljše biti brez takih vojščakov, kakor se je to pokazalo v novič pri laških polkih 1869 in 1866, ko so trumoma pobegnili k sovražniku. Vse to je nam zbudilo v novič grenke spomine na preteklo zgodovino Avstrije, kteri so bili Lahji povsod le na škodo. Ko gremo zopet dolj in stopimo na trg sv. Marka, trja ta laška „čenča“ od nas naj mu v drugič plačamo. Pa zastonj, šla sva naprej, če je ravno za nama vpil. Hotla sva si ogledati

zdaj blizo stoječo že po fasadi krasno cerkev sv. Marka, mestnega patrona. Ali bila je ta čas zaprta; a drugi dan je nismo mogli viditi, ker smo „moral“ zaradi previdnosti še tisti večer proč v Trst. Rekel sem „moral“, zakaj pa? Zvedla je namreč laška vedno k hrupu nagnjena brezverska druhal, da smo bili pri sv. Očetu, in to jo je vjezilo. — Romarjev nas je došlo h kratu čez 200 v Benetke.

Semtrtje začnejo zaničevati po mestu hodeče romarje, v malem dvorišču „hotela Bauer“, kjer smo šli na pivo, so tako jezno zijali Lahoni v nas, da so nam šli skoraj lasje po konci! Zatoraj gremo kar brž preč, naprosimo vodstvo Lojdovo, da naj nas pusti brž na parobrod, ki je imel tisti večer ob 11¹/₂ uri oditi v Trst. Uradniki našega Lojda so bili uljudni ter nam dovolili v prošnjo. Tisti, ki smo se skazali z romarskimi biljetji, smo tudi le polovico vožnje plačali. Še vozoče se na parnik „Trieste“ nas zmira v čolnih laška druhal z „prekleti rabeljni“, kakor imenujejo Avstrijance in drugimi provkami ter voščilom, da naj nastane takšna nevihta, da bi se vsi potopili! A oslovskih voščil ne vliši Bog, ter v kljub malemu pa kratkemu viharju dojdemo srečno po 8 urni vožnji v Trst in od tod domû 11. julija 1881. Hvala Bogu in sv. Cirilu in Metodul! —

Nova obrtniška postava.

Z Dunaja 7. decembra.

Omenjal sem že zadaj predloga, ki so ga v prvi seji državnega zbora stavili levičarji, in čigar namen je bil zavleči obravnavo o novi obrtniški postavi. Državni zbor se je pa za ta predlog zmenil toliko, kolikor za lanski sneg, ter je včeraj pričel obravnavo obrtniške postave. Da se ljudstvo jako zanimiva za to reč, pričale so galerije, ki so bile čez in čez natečene.

Poročevalec grof Belcredi pričel je obravnavo s kratkim govorom, v katerem se je spominjal žalostnega stanja malih obrtnikov in njih opravičenih tožba, ter povdarjal važnost nove obrtniške postave, rekši, da gotovo vsi poslanci brez razločka pripoznavajo potrebo malim obrtnikom pomagati po postavnjej poti.

Za njim je poprijel besedo kupčijski minister baron Pino. Dal je kratek zgodovinski pregled obrtniške postave potem pa omenjal, da je vlada privolila v to, da se za zdaj nekteri deli obrtniške postave obravnavajo, ker se za trdno nadeja, da bodo skoraj prišli na vrsto tudi še druga ostala poglavja zlasti o pomočnikih in fabriških nadzornikih. Minister je dalje omenjal raznih obrtnijskih shodov, katerim je vlada sledila z vso pozornostjo, ter se pričela, da nasveti poročevalca obsegajo mnogo koristnih reči in se v marsikteri zadevi popolnoma ozirajo na želje in potrebe obrtniškega stanu. Zato je vlada sklenila pridružiti se poročevalčevim nasvetom. Minister je sklepal svoj govor z željo, naj bi obrtniški odsek kakor hitro mogoče v pretres vzel še druge oddelke, zlasti poglavje o obrtnijskih pomočnikih, da bode tudi ta oddelek dovršen v sedanjji sesiji. Ako se to zgodi, potem je storjen važen korak za preustrojo obrtniške postave. To prebivalstvo pričakuje in potrebuje. (Dobro!)

Za ministrom oglašil se je prvi zoper postavu poslanec Maček. Njegov govor bil je enako prazen, njegovi dokazi enako puhli, kakor pri obravnavah v obrtnijskem odseku, kjer je ta gospod govoril mnogo, samo da je obravnave zadrževal. Menda je čutil tudi sam, da je njegov govor brezvspešen in neslan, zato ga je hotel zasoliti s surovim napadom na poročevalca grofa Belcredijsa. Oziral

in oziral se je na poročevalcev sedež, ki je bil pa — prazen. Kje je poročevalec, si misli Maček, morda jo je popihal celo iz zbornice na mostovže in se tamkej raje kratkočasi s smodko, kakor da bi mene poslušal. Z veliko srboritostjo toraj pravi: „Vidim, da se gosp. poročevalec ze moje današnje razprave ravno tako malo zanima, kakor za moje besede v v odseku, ker ga še tukaj ni.“ — „Tukaj sem, odgovori grof Belcredi, ki je tik govornika sedel in si prav marljivo zapisoval njegove ugovore, da bi jih zamogel v končnem svojem govoru primerno zavrniti.“ A! pardon! izgovarjal se je Maček, kateremu se je zbornica na ves glas krohotala! In kaj je bil konec tako dolgega besedovanja? Izgovor, da mu postava sicer ne dopada, da bode pa vendar glasoval za posebno obravnavo! To so vam možje!

Za njim je za postavu govoril česki poslanec Adamek, ki je zlasti opisoval slabe nasledke obrtniške svobode rekši, da je ta svoboda rodila socializem. Pričakovali so zlatih gradov od te svobode, pa sad njen je bil tako slab, da je vse začelo tožiti zoper to svobodo in zahtevati njeno skrčenje. Dalje govornik zagovarja potrebo dokaza, da se je obrtnik učil obrtnijstva, in pa potrebo obligatoričnih zadrug, ki bodo obrtnijstvo branila pred kapitalom (— prav za prav oduštvom. Pis.). Včerajšnji predlog levičarjev priča, koliko se je gledé obrtnijstva zamudilo, in silno potrebno je, te zamude popraviti. Skrajni čas je, da se obrtnijstvo reši propada, in ker to nova postava namerava, zato bode glasoval za posebno obravnavo.

Zadnji je včeraj govoril bukovinski poslanec Sochor zoper postavu. Vzroki slabega stanja obrtnijstva so po njegovem mnenji razne značbe in delavsko vprašanje. Tudi primanjkuje delavcem razdelitev dela. Potrebno bi toraj bilo to vprašanje študirati, kar naj bi bil storil že odsek. Odpraviti hočejo konkurenco, pa kako? Govornik tudi vladi očita, da ni sklicala strokovnjaške čukete, in priporoča zbornici, naj vsaj ona to stori in nemuloma skliče tako čuketo. Konečno pa tudi on, kakor prej Maček zagotavlja, da bode glasoval za prestop v posebno obravnavo.

Danes se bode splošnja obravnava nadaljevala in govoril bo zoper postavu še Fridrich Sues. Prepričani pa smo, da bode tudi on svoj govor sklenil z enako trditvijo, kakor prej omenjena govornika, da bode tudi on glasoval za prestop v posebno obravnavo. Odkar so se namreč po vseh krajih tako krepko glasili obrtniki sami, upadel je liberalcem pogum in si več ne upajo nasprotovati postavi, ker bi sicer morda zgubili svoje poslanstvo. Zarad lepšega toraj nekoliko ropotajo, naposled pa vendar le glasujejo za postavu. Desnica je prepričana, da je le tedaj mogoče to postavu srečno dognati, ako se sprejmo brez prememb nasveti odsekov. Vsaka prememba spravila bi v nevarnost celo postavu. Zato večina ne bode dopustila nobenih prememb, ampak k večemu privolila, da se nasveti sprejmo kot resolucije, ki se vladi položé na srce. Večina upa postavu dognati že do Božiča, kar bode pa težko šlo, ker bode treba vmes rešiti še nekaj družih reči, kakor pobiranje davkov, podporo Tirolcem in Korošcem itd. Kakor hitro pa bode zbornica te oddelke dovršila, bode odbor pričel posvetovanje še drugih ostalih poglavij.

Politični pregled.

V Ljubljani 11. decembra.

Avstrijske dežele.

„Vaterland“ piše, da je bil 7. t. m. razgovor med večino obrtnega odseka in baronom Pino, trgovskim ministrom, zarad nekaterih popravkov k obrtni noveli. Poljaki so izrekli, da bodo glasovali za predlogo, kakor je izšla iz odbora, posebno so pa zoper to, da bi se rokodelske obrtnije ocenovaje (taxativno) naštevale. Vendar še stvar ni doganaa, kar se t. č. „amendements“ tako poročajo najnovejše vesti.

Socialdemokratje — levičarji drž. zbora. Ob istem času, ko se je na Dunaji začel državni zbor, začela se je tudi v Pragi porotna sodba zoper socialiste. Zatoženih je 50, med temi eden, ki je tudi obdolžen zločinstva zapeljevanja k nasilstvu. V zatožbi se mnogo govori o diamitu.

Ali je to dvoje slučajno ob istem času?

Dvoja vlada.

Črtice iz ruske zgodovine.

Po Solovjevu in Illovajskem spisal J. Steklasa.

Peter Aleksejevič je izbran za cara. V Rusiji ni bilo zakona o prestolonasledstvu; car Feodor Aleksejevič ni odredil nič pri svojej smrti (27. aprila 1682) sbog nasledstva; njegov stareji sin Ivan Aleksejevič je bil slab na telesu pa tudi na duhu, in že radi tega je zahteval zdrav razum, da se povzdigne na prestol mesto njega mlajši carevič Peter, čeravno je bil star še le deset let, ali zato vendar jakega telesa in posebnih duševnih sposobnostij. Patrijarh Joakim in večina velmožev je bila v tem složna, da se Peter neodvlačno proglasi za cara; patrijarh je zapovedal narodu zbrati se na trgu ter ga vprašal, kateri izmed dveh carevičev naj bo car? Narod je zakričal: „Peter Aleksejevič!“ in patrijarh je blagoslovil Petra za cara.

Carica Natalija in carevna Sofija. Ali prepri ni izostal, ker je bilo dost takih ljudij, katerim je bil nemir ugoden. Novi car je bil od druge žene Alekseja Mihajloviča, ki je za carevanja pastorka Feodora izkusila žalostno sudbino, živela v progonstvu; tud

njen rejnik in odgojitelj Matojejev je bil pregnan; vse to pa je bilo izvedeno po spletkah rodjakov prve žene cara Alekseja in njihovih drugov. Ali zdaj pa je nastopil čas carice Natalije: po gospodojočem običaju je imela ona pravico nadzora in varstva nad mladoletnim sinom ter zajedno tudi nad državno upravo; prvo njeno delo je bilo — pozvati Matojejeva iz Luha v Moskvo, da prevzame ono mesto, katero je imel za cara Alekseja. Znalo se je zdaj lahko, kaj imajo pričakovati od njega Miloslavski in njihovi privrženci; in glej začeli so se oni huditi z vsemi silami, da sin Miloslavske, carevič Ivan, ne bi izgubil prava svojega in da mačeha njegova ne bi bila upraviteljica. In kdo je mogel tukaj delati na prvem pianu? Ivan sam ni mogel nič za sebe, nego glavno nalogo je prevzela sestra njegova, carevna Sofija Aleksejevna, ki je imela v ženskem telesu možki dub. Za carevanja Aleksa Mihajloviča, prodrli so, kakor smo vidili, novi običaji na dvor carski, vsled kterih se je moral spremeniti tudi nazor o vzgoju in življenju careven; ni se zahtevalo nič več od njih, da žive v strogej zaprtiji. Le-to spremembo, le-to poprej nenavadno slobodo znala je upotrebiti izmed vseh naj spo-

sobnejša in odvažnejša Sofija ter se pospešila iziti na svet, naobraziti se čitanjem in občevanjem z odličnimi ljudmi; zadobila pa je posebno velik upliv v društvu z jako umnim in naobraženim velikašem, knezom Vasijem Vasiljevičem Golcinom. Tim težje jej je bilo odreči se vsega tega po smrti Feodora, ko je uprava prešla v roke sovražne mačeha in razdraženega Matjejeva: vsled te spremembe je ni preostalo razun težke zaortije, ktere se je bila komaj rešila, nič drugega, nego misliti na sredstva, kako bi se mogla rešiti iz te bede. Zakonitih sredstev ni bilo: blo je eno nezakonito: upotrebiti nezadovoljstvo in nemr oborožene mase strelcev.

Upor carskih strelcev. Nezadovoljstva in nemiri strelcev so izhajali od tega, ker so ž njimi pokovniki ravnali nezakonito, utrgavali jim njihovo carsko plačo, jih upotrebovali za svoja dela itd. Nemr se je začel že za cara Feodora Aleksejeviča; po nastopu Petrovem na prestol so se pokovniki strelci novej vladi, ki je pokazivala slabost. Oaa je brez preiskovanja teh činov proglasila polkovnike za prestopnike, odpustila jih ter predala kazni; strelci pa so se razuzdali ter počeli samovoljstvovati, zbirati se v kazenske zbere ali

Naj bo že, kakor je, ali to nas glasno opominja, da gosposka nima samo meča vihteti nad hudobneži, marveč ima še veliko lepši nalog, da ohrani v državi načela družbine in gospodarske pravice.

Prejšnja liberalna vlada je gospodarila tako, da je le kapitalu stregla, vse nje postave so merile le na to, da so bile kapitalu na korist. Sicer ni bilo le v Avstriji tako, temveč po vsi Evropi; zato pa tudi vse dežele to občutijo, razloček je, da tu bolj, tam manj. Na Francoskem, na Laškem, na Ruskem in Nemškem imajo težbe s socialdemokrati. Vlade in zbori bodo mogli vestno delati, da odstrane netivo, kateri je liberalna vlada pripravila.

V Avstriji so se tega dela resno lotili. Obrtniška novela je prva prišla v obravnavo. Ministerstvo se posvetuje o postavi, katera ima staviti mejo, do ktere se sme komu ime nje zarubiti, da ljudje ne pridejo po rubežni ob vse, in si zopet lahko opomorejo. Pripravljajo menda tudi postavo, da se imajo vpeljati nadzorniki po tovarnah, na to pridejo pa določila zaradi dnevnih ur, in zaradi ženskega in otroškega dela po tovarnah.

To pa se ne more na vrat na nos zgoditi, kar se je leta in leta grešilo, ne da se tako hitro popraviti. Zato mora vsakdo, ki želi, da bi bilo kedaj bolje, obsoditi delo takih ljudi, ki sedaj nalašč daje segajo in več obetajo delavcem, kakor jim vlada misli dopustiti. Ko so namreč liberalni udje v obrtnem odseku motili delo, in opovirali, kar se je le dalo, hujskajo pa sedaj drugi poslanci delavce zoper „aristokratsko rokodelstvo“, to je delavcem pravijo, da bodo sedaj še manj zaslužka imeli, ko bode mogel vsak dokazati, da se je svojega rokodelstva do dobrega izučil.

Ako se vendar vlada in desnica v državnem zboru ne bode dala premotiti in od dela odvrti, potem se bode zgodilo, da so liberalci slabo mislili, a dobro s tem podpirali. Vsak pa lahko spregleda, da bi levičarji s takim brezkončnim posvetovanjem le stvar radi zavlekli in pohodili.

Vnanje države.

Iz Francoskega se javlja da bosta Francosko in Rusko stavili predlog, da se zaradi Egipta skliče mednarodni shod (konferenca). Poleg tega pa še druga stvar, namreč zaradi otoka Madagascar, Francoze zelo zanimiva. Vsi francoski listi se jeze, da Angleži nočejo priznati francoskega pokroviteljstva nad

tem velikim otokom, še bolj pa, da so Angleži že poslali brodovje v te kraje, kjer se Angležem ne godi kaka krivica. Poslanci kralja „Hovas“ so prišli med tem v London in z njimi nekovi Tachi, ki jim je za kažipot, tega človeka so Francozi v Masiliji odstranili poslancem, češ, da drži z Angleži. Vendar pa francoski listi sami spoznajo, da je Francosko imelo pokroviteljstvo le nad Sakalavi, to so murini ob bregovih otoka, a Hovas nasprotniki Sakalavom so nagibali k Angležem. V poslednjem času so pa Angleži skušali, odvrti Francozom tudi načelnike murinov, in to je bilo vzrok razprtij med Angleži in Francozi.

30. nov. je prišlo v zboru na vrsto poročilo budgetne komisije za l. 1883. Poslanec Ribot je obstal, da mimogrede težave, s katerimi se imamo boriti, od nas zahtevajo, da moramo za trdno skleniti, da si pomoremo iz homatije, v katere je zabredlo splošno gospodarstvo pri železnicah. Budget l. 1882 se bode končal s pomaukljejem 108 milijonov. — Za šole potrebuje vlada še 700 milijonov; izdala je pa že 220 milijonov. (Javni pouk ne stane nič?) Vlada je predložila budgetovemu odseku osnovo postave, zahteva najprej 120 milijonov, za načelo si je stavila, da mora šola biti tam, kjer je le 20 otrok in do bližnje 3 kilometre hoda. Komisija je sicer privolila 120 milijonov, a tega načela iz ozira na varčnost ni odobrila.

Iz Francoskega. Prijateljstvo med Angleško in Francosko se je močno ohladilo, ker Angleško jemlje Francozom pred nosom naj boljši kos, drugim pa napravi težave in sitnosti. Vse težave, katere je najdlje v Madagaskar, Kobiški, ob reki Senegal, na Algierskem in Tuneškem so napravili Angleži, a ljudstvo in vlada je bilo zmirom za Angleže. To izhaja nekaj od tod, ker Francoska politika je obrnjena le na vzhod Evrope. Francosko je mislilo, da mu je nalog vojskovati se z Nemčijo in Avstrijo, pridobilo je sicer Nicot in Savojsko, a zgubilo tudi Elzaccijo in Lorensko. Francoski ne ostane drug zaveznik kakor Rusko, a zaradi liberalizma mislijo Francozje morajo držati z Angleško. Tako je bilo mogoče, da se je Anglež razširil po vsem svetu. Ko bi bili imeli Francozje res kakšno političko misel, bi se bili združili z državami v Evropi, proti angleškimi odrtnikom. A to je pa sedaj komaj mogoče.

Sedanje sovraštvo do Angležev na Fran-

coskem izvira iz brezobzirnosti Angleške vlade v Egiptu. Angleško je ponudilo Francoski predsedništvo v egiptovski dolgovni komisiji, kot nadomestilo za vdeležbo pri denarstvenem nadzorstvu. Francoska vlada za to ne mara, in hočejo imeti prvo nazaj. Ako Angleška s tem ne bode zadovoljna, tako pravijo, da bode Francoska v zvezi z Rusko sklicala konferenco, da se posvetuje o Egiptu. Ker se Rusko že tako hoče po robu postaviti zoper angleško prizadevanje, tako ni treba dvomiti nad tem. Potovanja p. l. Giers v Varcia in v Berlinu je s tim v zavezi.

Za l. 1883 bode primanjkljaj znaten. Rednih prihodkov bode 3063, a stroškov 3172 milijonov, tako da primanjkuje 109 milijonov. Vkljubo vsemu opominovanju utesniti stroške jih je vendar 529 milj. za zidanje železnic, znižati te svote ne kaže, ker se morajo začete železnice delati in zato se bode moglo na posodo vzeti teh 529 milijonov.

Pomirivna sodnija (Conflik-Gericht) je v slučaju razsodila tako, da je globoko segla v privatne pravice. V Bordeaux je prefekt zaprl kapelo izgnane duhovske družbe, dasiravno je nov lastnik to prensredil v bukvarno. Prefekt je zaprl to kapelo, in sodnija je to potrdila, in s tem stavila načelo, da policija sme tudi nejavno poslopje zapreti. Potem nihče ni varen v svojem premoženju. Državni svet je tudi nekaj enacega učinil. Postavil je namreč načelo, da premoženje, katero kdo voli cerkvi za reveže, pripada javnemu ubožnemu premoženju. Vsled tega je tudi vzela pariška ubožna uprava tistih 60.000 frankov, katere je volil grof Nattes revežem župe Saint-Louis' Aretin.

Iz Angleškega. Znano je, da Francosko in Angleško tekmujeta v Egiptu in sploh na vzhodu. Sedaj, ko je Francosko nazaj potisneno iz Egipta, odkriva se bolj in bolj angleška politika zaradi Egipta. Tako namreč se pogaja Angleško z Egiptom, ter hoče železnico izpeljati iz Suakin ob rudečem morji (18° s. širjave) do Berber ob Nilu. Uže poprej so podpisali tajno pogodbo; Angleško pripozna Egiptu vso zahodno obrežje rudečega morja tedaj tudi obrežje poleg Abesinije notri do nosa Guardafui, ki je naj bolj vzhodni kraj v Afriki, a Egipt se zaveže, da noče ničesa imeti ob jugu tega nosa, in da spozna nadvlado Imanovo iz Zanzibara nad obrežjem med Guardafiu in Zanzibarom. Nekaj mescev potem je prevzelo Angleško pokroviteljstvo nad

veča, ter po splošnem zaključku metati iz trdnjave nepriljubljene petstotnike in stotnike. Dozvolivši sebi tako razuzdanost vendar le niso mogli strelci drugačnega razumeti, da ravnajo nezakonito, in da jim uprava okrepljen se ne bode dovolila dolgo tako ravnati, nego da bode svojevoljnike tudi kaznovala. Ali glej iz dvorca jim dajo vedeti, da carska obitelj želi od njih uslugo, za katero jim ne bode samo odpuščeno vse storjeno, nego celo obetana bogata nagrada. Sofija je namreč razširila po svojih privržencih, bojaru Ivanu Mihajloviču Miloslavskemu in dveh bratih Tolstih med strelci glas, da je carevič Ivan odstranjen nezakonito, da so se Nariškini urotili proti njegovemu življenju, da so strelci dolžni rešiti careviča, osvetiti se njegovim izdajicam, da so se bojarji že zbrali proti strelcem: le-ti glasovi so proizveli zaželjeni vspeh med strelci, spisek vseh imen glavnih izdajic, katere je bilo treba odstraniti. 15. maja l. 1882, zjutraj so pohiteli privrženci Sofijini med strelce z glasom, da so Nariškini zadušili careviča Ivana. Strelci so se vznemirili, ko je začelo zvoniti

plat zvona, ter so se podali pod bobnanjem v Kremelj, kjer so vpili da gredo odstraniti izdajalce in morilce carske obitelji. Dospevši k dvoru začno zahtevati glave Nariškinovih, ki so zadavili careviča; kar pripelje carica Natalija na pomole oba brata, Ivana in Petra za dokaz, da sta oba živa in zdrava, in carevič Ivan je celo strelcem objavil da ga nobeden niti najmanje ne progoni. Nemir je utihnil; Matojejev s patrijarhom je stopil med strelce ter jih s pametnim govorom konečno pomiril, potem pa se vrnil nazaj v dvorec, da carica potolaži; ali zdaj se je odvažil načelnik strelskega sōda knez Mihajlo Dolgoruki pokarati strelce ter jim strogo zapovedati, da se razidejo. Strelci pa se vsled tega vnovič razgnevijo, skočijo na sulice, druge pa vlove Matojejeva ter enako ž njim narede, dvorjani v strahu pobegnejo ter prepuste tako dvorec v Kremlju vpornikom v oblasti. S krikom: „Zdaj je naš čas, da izbiramo, kdo je nam po volji!“ prihrume strelci v dvorec ter preiskujejo povsodi, celo v cerkvah pod oltarji, da li niso kje skriti Nariškini in drugi njihovi privrženci

zapisani v zapiskih; če so kterege našli, vrgli so ga ven na ulice, če pa niso pogodili, razsekali so enega za drugim. Brat carice, Ivan Kirilovič Nariškim, se je skrila, in strelci ga prvi dan niso našli, prišli so tretji dan in carica je bila prisiljena izdati jim brata, kterege so naj poprej mučili potem pa vrgli na sulice. Še le zdaj smo zadovoljni, so kričali strelci, daj Bog zdravje caru gosudarju! Naj on upravlja z ostalimi, a mi smo pripravi umreti za nj. Strelci niso mislili o spremembi v upravi; ali je o tem mislila Sofija, ki je edina delala v tem času občnega strahu in nereda. Po njenem napotku so strelci poslali svoje zastopnike v dvorec s zahtevom, da bi carevala oba brata zajedno — Ivan in Peter Aleksejeva; bil se sklican zbor od vseh stanov (namreč moskovskih) ki je odrobil dvojo vlado 23. maja; 29. maja pa so se strelci pojavili z novim zahtevanjem, da bi bila namreč, radi mladosti vladarjev, vlada izročena njunej sestri, carevni Sofiji. Tudi za to so glasovali.

(Dalje prih.)

Zanzibarom in je privolilo imanu eno leto $2\frac{1}{2}$ milijona. No, tu imate nesebične Angleže; obrežje vzhodne Afrike hočejo imeti, nič drugega; pri vratih hočejo biti, da vsak čas stopijo v hišo, kedar koli se jim poljubi, od Indije do sredozemskega morja hočejo vožnjo odprto imeti in gospodariti po indiškem, ruščem, sredozemskem in atlantiškem morju. kar pa ostane, to pripuščajo drugim.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 6. decembra. Grof Coronini. Lienbacher. Iz Hohenwartovega kluba.) Grof Coronini z osnovo svojega kluba nima posebne sreče; moravski veliki posestniki na ktere je mislil, nečejo vstopiti in tudi Istrijanci se obotavljajo. Pristopila sta doslej samo rusinska poslanca Kovalski in Kulaczkovski, in pristopiti utegnejo še trije Tržačani, pa goriški poslanec Pajer. Morda se mu bode pridružil tudi baron Schwegel, vendar pa ni nikakoršnega znamenja, da bi klub spraval toliko udov skupaj, da bi zamogel z njimi posebno vplivati na razprave ali pa celo odločevati. Začel je izhajati tukaj nov list „Oesterr. Politik“, o katerem se govori, da je glasilo Coroninijevega kluba.

Tudi Lienbacher ostal je precej osamljen, ker se mu razun dveh solnograških poslancev nihče ni pridružil, ampak so vsi ostali v Liechtensteinovem klubu. Ker je Lienbacher sedaj sam za se, izstopil je se veda iz eksekutivnega odbora, Liechtensteinov klub je namesto njega izvolil grofa Brandis.

V Hohenwartov klub sta vstopila nova poslanca Grasselli iz Ljubljane in dr. Grigoricea iz Bukovine. Pristopil mu je tudi še novi dalmatinski poslanec Nakič. Včerajimel je klub sejo, v kateri se je od vseh strani tožilo, da vlada premalo gleda na svoje vradnike, ki so dostikrat njeni najhujši nasprotniki. Omenilo se je med drugim, da je tukaj neki višji vradnik, ki po krčmah kar javno zabavlja čez svoje predstojnike ministre, pa se mu vendar ne zgodi nič.

Z Dunaja, 9. dec. (Iz drž. zbora.) Levičarji so žuzali, da ne bodo glasovali za podaljšanje pobiranja davkov. Njih listi pa še danes niso vedili, ali bodo svoje oporekanje utemeljili s kakimi razlogi, ali pa bodo svoje nasprotno mnenje izrazili samo s tem, da bodo nasprotno glasovali. Ker je na desnici manjkalo še mnogo poslancev (samo iz Hohenwartovega kluba 16), telegrafiralo se je predvčeranjem na vse strani, da naj dojdejo k seji. Mnogi, ki niso bili posebno zadržani so prišli, in desnica je bila danes precej dobro zastavljena. Ko je pa prišla na vrsto gori omenjena postava, se ni oglasil nihče z levece, in bila je sprejeta brez ugovora in brez utemeljevanja. Levičarji, katerih je pa mnogo manjkalo, so samo nasprotno glasovali.

Za tem se je nadaljevala obrtnijska postava, ktere splošnja obravnava bo danes dovršena. Ker hočejo levičarji le nekatere paragrafe spodbijati, bo nova postava dognana morda že prihodnji teden, prav gotovo pa pred Božičem.

Iz Rudolfovega, 6. dec. Advent je tukaj, zornice so se pričele. Vsako jutro prihaja obilo ljudstva k sv. maši po vsih farah. Ker je zjutraj še temno, dohajajo ljudje z gorečimi bakijami ali terskami. Zategadelj prosimo uljudno vse č. gosp. duhovnike in druge, ki jim je za blagor ljudstva kaj mar, naj prijazno opomnijo in opozorijo priproste ljudi, da pazijo na ogenj. Kajti kaj lahko se zatrne,

in se je že tudi velikrat. V letošnjem „Slovencu“ smo menda dovolj jasno navedli znane in navadne uzroke tolicih požarov. Kaj nas bi veselilo vedeti, da naši nauki niso bili bob v steno. Zatoraj pazite za božjo voljo na ogenj. Vsaj ste menda zdaj v nekih letih dovolj prizorov nepazljivosti videli. Koliko premožnih je njihova malomarnost stavila na beraško palico. 30 požarov v enem letu v tako majhni deželi, kakor je Kranjska je vendar dosti žalosten prizor. Prosimo vas, bodite pazljivi. Vsaj v viharjih in suhih jutrih ne brlite z lučjo. Kaka svetilnica (laterna) se že dobi, saj ni draga. Okoli te se zberite in brezskrbno lahko greste. Kjer pa to nočete storiti, vsaj skoz vasi ne vihrajte z gorečo baklo. Boga s tem ne boste počastili, ako znabiti celo vas z ognjem pogubite.

Bog ne ljubi joka in stoka, temveč razumno dejanje. Zbog tega nam je tudi pamet dal. Tedaj bodite previdni.

Brdovac 3. decembra. (O knjigah društva sv. Jeronima.) — Omika, kakoršna koristi ljudstvu na telesno in duhovno stran, mora ozirati se na obojni del človekov. Ni dosti um polniti z raznimi znanostmi, treba je srce blažiti, da bode človek srečen, stalno srečen. Človeško srce se ne oblažuje in se ne osrečuje z znanjem vinoreje, živinoreje, poljedelstva, temuč s krščanskimi krepostmi. Sreča, večna sreča, je namen človeku, v čigar dosego pomagajo razen drugih pomočkov tudi po izrečenem načelu uravnane knjige, za slovenski narod torej knjige družbe sv. Mohora, ki so bile v „Sl.“ od veččega peresa že po vrednosti ocenjene. Tudi hrvatski narod nam bratski ima naše družbi podobno društvo, namreč z namenom, hrvatski narod prosvetevati, in drugačne omike tudi noben pravi narodnjak niti želeti ne more, kajti omika brez verske podlage ni le polovična in pomanjkljiva temuč naravnost pogubna. To društvo, mislim društvo sv. Jeronima, ki ima po svoje svrhi zanimati tudi inteligentno Slovenstvo, je vredno, da je bolj znano pri nas Slovencih, če ne iz drugih silečih uzrokov, pa vendar iz uzroka tolikanj hvaljene in resnično potrebne vzajemnosti. Imenovano društvo hrvatsko izdalo je letos pet vezanih knjig: 1. je „Danica“, kalendar za l. 1883 z razno podučno tvarino; 2. „Vjekopis“, t. j. življenje r. škofa Dobrile; 3. „Dogodba bolestnika“ ali bolniška strežba; 4. „Život svetaca“; in 5. „Vinogradarstvo in pivoričarstvo“. Društvo ki ima le 5.518 udov, izmed katerih dobivajo udje III. reda, katerih je primeroma največ, in ki plačajo enkrat za vselej 5, pišem pet forintov, toraj še ne za celih 25 kr. 46 pol, skoro 2 poli za 1 krajcer, lepega papirja in čistega očesu ugodnega tiska, tako društvo gotovo zasluži, da tudi Slovenci uvanj obilniše pristopajo. Med tem pa, ko na Slovenskem skoro ni hiše, v kterej ne bi se brale knjige družbe sv. Mohora, je pa društvo sv. Jeronima na lastnih tleh hrvatskih, kakor kaže število udov, pri vseh svojih prednostih, malo premalo razširjeno. G. C. Rubetič navaja v razumno pisanem članku v „Kat. listu“ 8 pomočkov, po katerih bi se hvaljeno društvo bolje razširilo med narod. Pogreša se pa glavni uzrok, in ta je — versko tlo. Dajte društvu sv. J. podlago verske bratovščine, kakor jo ima družba sv. Mohora, pa boste videli, da bo društvo napredovalo z velikimi koraki, ker bo vsakemu duhovniku ne le rodoljubna, temuč sveta dolžnost, domače društvo pri vsakej priložnosti toplo priporočati. To bi bilo eno; drugo je, da se mora pisava v knjigah društva sv. Jeronima ponižati k umevnosti

ljudstva. Knjige pisane narodu v poduk, niso kraj, kjer bi se razkazoval jezik; pisane morajo biti tako, kakor jih narod laglje umeva, in čem bolje jih bo narod umeval, tem rajše jih bo narod prebiral, sicer ostane najboljša in najkoristniša knjiga kakor zakopan in neznan zaklad.

Iz Celovca, 1. gruđna. (Čuden odlok.) (Konec.)

Zdaj pa še nekaj o šoli. Neka občina rožni dolini se je pritožila zoper nji poslanega učitelja, ki ni izprašan slov. jezika, se ga ni učil, toraj ga tudi brz ko ne nič ne zna. Deželni šolski svet pa je pritožbo odbil in rekel, da mora učitelj znati slovenski, ker je med Slovenci rojen! Koliko jih je rojenih v Ljubljani, pa nič slovenskega ne znajo! Kako pride dež. šolski svet do tega čudnega sklepa, da mora vsak slovenski znati, če je le na Slovenskem rojen? In če bi prav bil slovenskih staršev sin, če se pa v šoli svojega jezika ni učil brati in pisati, gotovo ga ne bo znal. Saj tudi nemški drvar, če je prav na Nemškem rojen, če pa ni v šoli se učil nemškega jezika, ga ne bo znal pravilno pisati tudi ga ne morejo rabiti za učitelja, kako da bi potem pri nas to mogoče bilo?

Če kedaj dobimo postavo, da se mora pri nas slovenščina kot učni jezik upeljati, imeli bomo le malo učiteljev, ki bi znali pravilno slovensko brati in pisati, kajti v naši pripravnici slovenščina ni obligaten predmet, toraj se je tudi ne učijo. Tačas bodo spet rekli: „Ni mogoče vpeljati slovenskega poduka, ker nimamo slovenščine zmožnih učiteljev!“ Da jih pa nimamo, za to so že prej skrbeli! Tako nas mislijo za nos voditi. Če bi pa bil energičen mož na čelu naučnega ministerstva, poklical bi učitelje iz Kranjskega in Štajerskega, potem bi se naši učitelji še radi slovenščine učili, da bi ob kruh ne prišli, obetam, da bi jo tudi prav kmalo znali.

Gosp. prof. Einspieler je dobil dve novi zaupnici, eno iz Dvora (Kranzelhofen) pri Vrbi, drugo iz Lipe (Lind).

Če se ljudstvo enkrat zbudi, potem bomo že lažej delali, ker bomo imeli zaslombo. V ta namen bi bilo želeti, ko bi rodoljubi po Slovenskem še zanaprej krepko podpirali jako potrebni časnik „Mir“, kateri pa ne more brez zgube izhajati, če nima prav mnogo naročnikov, ker mu je cena prenizko postavljena. Če pa s ceno poskoči, bati se je, da bodo ravno taki naročniki odpadli, katerim je namenjen in potreben, namreč koroški kmetje.

Odkar „Mir“ izhaja, opazovati je na Koroškem precej napredka v narodni zavesti, in vse kaže na to, da se bo led tudi tukaj otajal in slovenski duh se predramil. Bog pomozil!

Domače novice.

V Ljubljani, 12. decembra.

(Slavnostni komite) za 600letnico, ki se ima obhajati mesca julija 1883 na spomin združenji Kranjske s preslavno rodovino Habsburško, je izvolil za predsednika deželnega glavarja grofa Thurn, ustanovilo se je tudi več pododsekov.

(Zimska obleka za revne šolarje in šolarice) se je delila na praznik Matere božje, 8. dec., slovesno v Čitalnici. Občinstva iz navadnih in viših krogov se je bilo obilno zbralo, kar je dobro znamenje, da se ljudje zelo zanimajo za tako lepo in častno napravo. Blagorodna gospa soproga deželnega predsednika je sama delila obleko dečkom in deklicam. S primernim nagovorom sta povzdignila svečanost

g. vodja Praprotnik in nunski katehet Kržič, prvi osiraje se sploh na dobrotnike in druge pričujoče, drugi pa zlasti na obdarovano veselo mladino — 40 dečkov in 40 deklic. Pač morajo hvaležni biti za toliko požrtovalno dobrotljivost starši in otroci, pa tudi gg. učitelji, ki ljubijo njim izročeno mladino. Tudi mi hvaležno kličemo: Le še dalje tako pogumno in vstrajno!

(*Deželni šolski svet*) je sestavljen, predsednik mu je c. k. dež. predsednik ali njega namestovalec, svetovalec pri deželni vladi g. J. Hočevar, potem nadzornika gg. Pirker in Smolej; zastopnika cerkve gg. dr. Leonard Klofutar in Toma Zupan; zastopovalca učiteljstva: ravnatelj g. dr. Mrhal in vodja g. A. Praprotnik, potem zastopovalec ljubljanske občine g. prof. Šuklje.

— (*Glasbena Matica*) bode tekom meseca decembra razpošiljala svojim članom muzikalije za leto 1882. Ker mnogo društvenikov letnega doneska še nij uplačalo, zato prosí odbor, ki ves društveni posel opravlja brezplačno, z ozirom na §. 6. društvenih pravil, da bi p. n. člani blagovolili kmalu doposlati letnino. Muzikalije se bodo poslale samo onim članom, ki so svoj prinos uže uležili. Redno uplačevanje naj bode častitim članom posebno priporočeno, ker se z dopisovanjem in opominovanjem mnogo druzega časa potratí in društvu nepotrebnih stroškov nareja. — Zaradi neljubih zaprek se bodo namestu nekaterih muzikalij, ki so bile napovedane v vabilih na občni zbor, vsem članom razposlanih meseca aprila t. l., razposlale naslednje: 1. F. S. Vilhar — „Mornar“, samospjev za nižji glas in klavir; besede Fr. Proširnove. Delo je poklonjeno vladiki Strossmajerju. — 2. F. S. Vilhar — „V tihem mraku“, fantazija za klavir. — 3. A. Foerster — Kitica narodnih napevov. X. zvezek z 11 pesnimi v partituri; prvih pet napevov je za mešan zbor šesteroglasno priredjenih. Pesni so: a) Zvonikarjeva, b) Veselja dom, c) Pastirska, d) Bleško jezero, e) Triglav, f) Vse mine, g) Hej Slovani, h) Planinar, i) Svarjenje, k) Pod oknom (za bariton), l) Popotnik. — 4. Anton Nedvéd — „Vojaci na poti“, moški zbor. XI. zvezek, partitura; besede Simon Gregorčičeve. Dohodki od nečlanom prodanih iztisov pridejo na željo skladateljstvo v prid „Narodnemu domu“. Cena partituri in 4 glasovom je 60 kr., posamičnim glasom po 5 kr. — 5. Anton Nedvéd — „Štirje moški zbori“, poklonjeni čitalniškemu moškemu zboru. XII. zvezek, partitura. Pesmi so: a) Zvezna, b) V ljubem si ostala kraji, c) Pod oknom, d) Slovo. — 6. LAVORIKA III. Zbirka slovenskih napevov za 4 moške glasove. V tej zbirki so vsi napevi, ki se nahajajo v X. XI in XII. prej omenjenem partiturnem zvezku, samo da so tu napevi za vsak glas posebej. Prijatelje petja, narodna društva in čitalnice vabi k pristopu

Glasbene Matice odbor.

(*Pomilostenje*.) Sviti cesar se pomilostil tiskarja Leona iz Maribora, ki je bil obsojen na 3 mesece zapora.

(*Na ljubljanski grad*) pride za vravnalca g. Karol Bernhauer, dosihmal kontrolor možke kaznilnice v Múrav.

(*Z novim letom*) dobimo nove marke po 2, 3, 5, 10 in 15 kr. isto tako kolikovane kurtve po 3 in 5 kr. Znamenje jim bode kakor dosihmal cesarski orel, a vrednost bode zapisa poprek a ne spodaj.

(*Porotne sodnije*.) Danes ob 9 so se začele porotne sodbe ter bodo trajale do 29. t. m. razun božičnih praznikov.

(*Venerin prehod*.) Poroča se nam, da so tukajšni bogoslovci opazovali 6. t. m. v Ljubljani pri lepem vremenu. Gosta megla, ki je krila zjutraj zemljo, se je proti poldnevu zgubila. Tudi posamezni oblaki, ki so hoteli zdaj pa zdaj zakrivati sonce, so zg'nili, ko je Venera prišla do solčnega roba. Od zunanjsitkala sta se robova soluca in Venere ob 2. uri 59 min., od znotraj pa ob 3. uri 19 min. 35 sek. Lepo je bilo potem Venere videti, ko je črna kakor oglje počasi plavalá po ognjenem solčnem morji. Robovi Venere kazali so vedno gibanje, ktero je prihajalo od Venerinega ozračja in njegovega premikanja. Opazovati je bilo mogoče do kakih tri četrt na štiri, potem pa je prišel gosti oblak, ter je zakril sonce in Venere našm očem. Venera je prišla ob koncu opazovanja že za kake dva svoja premera od solčnega roba proti sredi. Videti je, da gre Venera kar tik soluca, in vendar je bila blizo 15 milijonov milj od njega oddaljenja. S prostim očesom ni bilo nikakor mogoče nič opaziti, pač je bistro oko opazilo Venere tudi skozi navadno solčno steklo. Dobro, če so imeli tudi drugje tako lepo vreme, kamor so šle znanstvene ekspedicije.

Telegram „Slovcu.“

Z Dunaja 11. decembra.

Posedna obravnava obrtniške postave je sprejeta z vsemi glasovi proti trem, Skene, Gross Ledwitz. Poslanca Schönerer in Fürnkranz stavila sta predlog, naj vlada državni zbor razpusti in razpiše nove volitve. Pa glasovala sta sama zanj med krohoto drugih poslancev.

Razne reči.

— Rumunske železnice. Iz Bukreša se javlja, da so obravnave med rumunsko vlado in angleško firmo Vhalley zaradi grajenja železničnega mosta pri Küstendže uže dovršene in da se bodo dotična dela pričela precej o spomladi. Ta most ne bode koristil samo rumunskim železnicam, marveč tudi državni progi Verciorova-Pešto, ker pojde veliko blaga na prog iz Dunaja v Carigrad čez Verciorovo in Küstendže, da se tam vkrcá na Carigrad. Tudi iz zahodne Nemčje pojde veliko blaga namesto preko Italije čez Verciorovo in Kústendže na jutrove kraje.

— Liberalna „Breal. Ztg.“ toži, kako slabo oskrbujejo plačane ženske bolnišnice. Katoliške usmiljene sestre so pa vsakovrstnim prebivalcem priljubljene. Saj desetkrat toliko bi jih morale biti, da bi mogle oskrbovati vse bolnike po hišah, ker povsod jih žele. Če so tudi naše bolnišnice (kterih ne oskrbujejo redovnice) z vsem preskrbljene, ljudstvo vendar nima zaupanja do njih, ker plačane puštrežnice ne vzbujajo onega zaupanja kakor usmiljene sestre, ki delajo vse iz ljubezni do Boga in do bližnjega, ne pa za denar. — Tako se maščuje preganjanje usmiljenih sester!

— Po poljaki. V jednom omnibusu v Berolou obnašal se je neki krivenosi Jud nepodobno do nasproti sedeče gospe. Neki gospod ga je že hotel posvariti, ko mu je gospa sama pokazala, kar mu je šlo. Predno se je nadjal, dala je Judu tako zausnico, da se je kar zabliškalo. — Zapišite si to za uho, to je bila roka Poljakiuje! dejala je, stopivši v voza. Jud je pa gledal, se je brž ko mogoče izgubil med ljudmi.

— Pri letnem shodu katolikov v nadškofiji Cambrai je bilo objavljeno da so

samo katoliki mesta Lilles nabrali 2 milijona frankov za svoje katoliške šole, otrok pa je hodilo l. 1878 v take šole 1500, a sedaj jih hodi 11.000. Tega leta so pa tudi otvorili na novo 29 takih šol. (To brzkonca velja za vsa okolico, v mestu Lilles ne more biti na toliko šol, nitj toliko otrok). 7. t. m. so otvorili tam na katoliškem vseučilišči medicinsko šolo (fakultet), tako da je vseučilišče, ki je nastalo iz prostovoljnih doneskov, prevideno z vsemi sredstvi, učencev je mnogo še celo iz Algiera. Poleg svobodnega vseučilišča ima Lilles tudi krščansko umetnijsko in kupčijsko šolo. Zbor katolikov je sklenil letos osnovati še kmetijsko šolo, da se vzamó srote iz kmetov, in katoliško semenišče za učitelje.

— Narava ljubi spremembo, in človek gospodar (?) naravi ji mora vstreči, ako hoče kaj od nje dobiti. — Po južnem Štajarskem odpoveduje trta, trtna uš se razširja od vzhoda na zahod; žito ne nese toliko, da bi mogli tekrovati s sosednjimi deželami, ljudje mislijo na sadjerejo, a te bode treba dolgo, dolgo čakati, preden kaj dobička vrže, mislijo pa drug vir življenja najti, v gorenji Savinski dolini vzlasti okoli Žalca začeli so hmelj pridelovati, in dobro se jim le obneslo, sedaj to skušajo okoli Vidma, in nekateri posestniki so uže dali zemljo rigolovati, t. j. na globoko prekopati in pripravljati za hmeljerejo. Bog daj svoj blagoslov. Ljudem pa ne kaže drugega, kakor poprijeti se kacega drugega pridelka, narava je uže tako svojeglava, da jo človek more ubogati, ako jo hoče prisiliti, da mu rodi nekdanjega kruha, na otoku Madeira, kjer je rastle izvrstno vino tega imena, popustili so tudi vinorejo in nasadili sladkornega trsta.

— O prehodu Venere se poroča iz raznih krajev. V Melbourne je bilo vreme jasno, in nad 20 fotografije so vzeli o tej prikazni. V Harvandu so sonce merili z heliometrom (solčnim merilom), spektroskop ni kazal, da bi bila solčna svetloba kaj motena po ozračji Venere. V Hartfordu so nemški opazovalci večkrat premerili solčno obzorje. V Floridi so pa opazovali francoski zvezdogledi, svetlopise o solcu narejali in marsikaj zanimivega opazovali. V St. Antonio, St. Louis, v Cinsinati in v Kanadu je bilo oblačno, tedaj jim ni šlo po godu.

— Velik požar je bil pretekli teden v Londonu. Pogorelo je več hiš in skladišč za blago, škoda cenije na 2 milijona lib. štrig. Pogorelo je tudi tam gledišče, v katerem je kratko pred predstava minula, ljudi vendar nihče ni zgorel.

Umrlí so:

2. dec. V bolnišnici: Marija Cajhen, 49 let. 5. dec. Gustav Niederle božjast. — 5. dec. Marija Konšek, 29 let, jetika. Simon Bernard, 64 l., spridenje drobu.

Javne dražbe.

13. dec. 1. eks. držb. pos. Ant. Železnik, iz Zgornje Laknice 750 gld. Mokronog. 1. eks. držb. pos. Jožefa Krnc in bratov iz Grič 1990 gld. Mokronog. 1. eks. držb. pos. France Marzel iz Kamnja 1020 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Marija Zavrl iz Kamensko 200 gld. Račeje. 1. eks. držb. pos. Jože Trost iz Orehovca 1145 gld. Vipava. 1. eks. držb. pos. Anton Golčaj iz Reke 464 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Mina Korošič iz Lepence 2053 gld. Radoljica. 1. eks. držb. pos. France Zajec iz Sela 7010 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Jakob Pivec Račica 1865 gld. Litija. 3. eks. držb. pos. France Hočevar iz Pijave gorice Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Jakob Sterk iz Hrastelj 230 gld. Mokronog. 14. dec. 3. eks. držb. pos. Janez Žnidrič Nadanje selo 1300 gld. Postojna. 3. eks. držb. pos. Andrej

